

číslo 3

TISOVSKÝ MESAČNÍK

marec 2010

Mestské noviny
občanov Tisovca
a Rimavskej Píly
XX. ročník

cena 0,25 €

Pozvanie na divadelné premiéry

Ako sme už avizovali v minulom čísle Tisovského mesačníka, tisovskí ochotníci pripravujú v roku 150-teho výročia prvého divadla niekoľko premiér. Po monodráme Hájkova žena (pozn. red.: foto z premiéry, viac v článku na s. 3)) to bude hlavne vlastná adaptácia poviedky Ladislava Grosmana **OBCHOD NA KORZE**, ktorú DS Daxner uvedie **19.marca 2010** (predpremiéra 17.3.2010) v úprave a réžii Jaroslava Lacka. Originálne spracovanie známej témy s protagonistami Dušanom Kojnokom a Júliou Hodoňovou ponúka divákovi nevšedný umelecký zážitok okorený štipkou originálneho humoru.

Premiéra novej inscenácie je spojená s pripomienkou **150 rokov divadla v Tisovci**, nad ktorou prevzal záštitu predseda vlády SR JUDr. Robert Fico. Je to príležitosť zaspomínať si na časy blízko i dávno minulé a poďakovať sa tým, ktorí sa o slávu tisovského divadla pričínili najviac.

Michal Stejskal patrí roky medzi protagonistov DS Daxner. Svoje nesporné herecké kvality si vyskúša v monodráme dánskeho dramatika Stena Kaalo „**Muž je muž**“. Je to príbeh muža v strednom veku, ktorý sa jedného rána prebudí v zamknutom bare. Nečakaná samota je pre neho príležitosťou rekapitulovať svoj pokašaný život. Réžisérkou predstavenia je Daria Fehérová, mladá teatrologička a režisérka z Bratislavy. Premiéra inscenácie je plánovaná na **26.marca 2010**.

J.Lacko

Duša ženy
(K sviatku MDŽ venujem
šľachetným ženám)

Život ma stále presviedčal
a dnes to už bezpečne viem:
Zázračný žen – šen liečivý
je odjakživa duša žien.

Je aj najvzácnejším kvetom,
veľmi vyšľachtenou ružou,
odzbrojujúcou arómou
krotiaci hrubosť mužov.

V páľave nášho života je
stromom poskytujúcim tieň
v občasnej rozžeravený deň.

Je pramenistá chladivá
voda v keramickom džbánku,
katalyzátor pokoja
v rodinnom svätostánku.

Je premenlivo krásna.
Hneď ako letná dúha
vo všetkých farebných pásmach,
kde farba do farby prelieza.

Hneď ako v novembrovom slnku
prvým sniežikom žiariaca krajina
s iskrivým popraškom na brežách.

Je duša ženy
bezhranične obetavá!
Šľachetná Matka Tereza.

František Bábel, 11.02 2010

**Žena je slovo, ktoré skrýva v
sebe čarokrásu, duchaplnosť i
zmyselnosť. Bez Vás by bol svet
pustý ako lúka bez kvetov, ako
nočná obloha bez hviezd či ako
srdce bez lásky. Vy naplňte
slovo žena krásnym pôvabom.
Prajem Vám život plný úprimnej
lásky a zasluženej úcty.**
Ing. Peter Mináč, primátor mesta

28. marec sa u nás pokladá za sviatok všetkých pedagogických pracovníkov. Je späť s menom učiteľa národov - Jana Amosa Komenského. V jeho ideách, humanizácii a demokratizácii školy pokračujú učitelia i dnes, a napriek súčasnej dobe im záleží na tom, aby pripravili do života vzdelaných schopných mladých ľudí. Prácu učiteľa si však mladí vedia oceniť až keď dospejú. Vtedy skutočne ohodnotia vzťah, ktorý k nim učitelia mali, spomenú si na pani učiteľky a pánov učiteľov, ktorí im otvorili cestu k poznávaniu. Za túto námahu patrí všetkým učiteľom úprimná vďaka, nielen v čase, keď si pripomíname Deň učiteľov.

Ing. Peter Mináč

Pochovávanie basy v Centráli (viac na s.3)

Ďalšie pripravované podujatia, na ktoré Vás srdečne pozývajú organizátori

7.3. MDŽ v Kultúrnom dome R. Píla 16,00

8.3. MDŽ v spoločenskej sále MsKS 14,00

14.3. Verejná nahrávka banskobystického Sobotníka v Kultúrnom dome R. Píla 15,00

25.-28.3. - Off Road Tisovec

30.3. - Výročná členská schôdza SZPP Tisovec vo veľkej zasadačke MsKS

UZNESENIA zo zasadnutia 19. 2. 2010**vzalo na vedomie:**

- Informácie zo zasadnutí stálych komisií Mestského zastupiteľstva v Tisovci a Výboru m. č. Rimavská Píla
- Správu o výsledkoch kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky mesta za rok 2009
- Správu o činnosti Mestského úradu Tisovec za rok 2009
- Informácie primátora mesta Tisovec

schválilo:

- Správy o hospodárení ZŠ Dr. V. Clementisa Tisovec, ZUŠ Tisovec, MŠ Tisovec a MŠ Rimavská Píla za rok 2009
- Monitorovaciu správu hospodárenia mesta podľa programového rozpočtu za rok 2009
- Predĺženie nájomnej zmluvy na prenájom nebytových priestorov – dielne o rozmeroch 4 x 3 m bez súpisného čísla, nachádzajúcej sa na pozemku parc.č. CKN 2764 pre Annu ŽIAKOVÚ, bytom ul. Daxnerova 958/8, Tisovec do 31. 12. 2010 za celkovú sumu 1 €/ mesiac
- Prenájom nebytových priestorov v objekte č. s. 5 na ulici Vansovej v Rimavskej Píle, miestnosť o

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO

celkovej výmere 32 m² pre Bc. Miroslava MIHÓKA, ul. Hlavná č. s. 86 980 61 Rimavská Píla za účelom prevádzkovania obchodnej činnosti na dobu určitú do 31. 10. 2010 za sumu 127,46 €/rok ako prípad osobitného zreteľa

- kúpu nehnuteľného majetku od ŽELEZNÍC SR BRATISLAVA v k. ú. Tisovec a to:

a/ nehnuteľnosti zapísané v registri CKN na liste vlastníctva č. 462

–stavba súp. č. 431 na pozemku parc.č. 8362 /sklad/ s príslušenstvom

–stavba súp. č. 1566 na pozemku parc.č. 8368 /sklad/ s príslušenstvom

–stavba súp. č. 1567 na pozemku parc.č. 8363 /útulňa/ s príslušenstvom

–pozemok parc.č. 8353/123 o výmere 8 876 m², druh pozemku zast.pl. a nádvoria

–pozemok parc.č. 8362 o výmere 1 090 m², druh pozemku zast. pl. a nádvoria

–pozemok parc.č. 8363 o výmere 64 m², druh

pozemku zast. pl. a nádvoria

–pozemok parc.č. 8368 o výmere 203 m², druh pozemku zast. pl. a nádvoria

–pozemok parc.č. 8370/2 o výmere 470 m², druh pozemku zast.pl. a nádvoria

–b/ ostatné stavby neevidované v KN a to :

–železničný spodok depa Tisovec v železničnom kilometri 49,59 – 49,72

–vpravo v smere staničenia vrátane točne

–koľaj č. 4b o dĺžke 163 m, žkm 49,59 – 49,68 vpravo v smere staničenia

–koľaj č. 6 o dĺžke 123 m, žkm 49,59 – 49,63 vpravo v smere staničenia

–koľaj č. 8 o dĺžke 153 m, žkm 49,59 – 49,65 vpravo v smere staničenia

–výhybka č. 101

–výhybka č. 102

–vonkajšie osvetlenie areálu starého depa Tisovec

–presuvňa vozňov

od vlastníctva mesta za kúpnu cenu vo výške 3000€ vrátane DPH

spracovala redakcia

Informácie primátora mesta za mesiace január – február 2010

- V priebehu mesiacov január – február sa zabezpečovalo
- s vedením Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s. sa prejednávali zaradenie investícií do plánu spoločnosti na rok 2010
- rozšírenie vodovodnej siete do časti Rimava (táto investícia je zaradená do plánu investícií na rok 2010)
- rekonštrukcia vodovodu dolná Skalička (podľa finančných možností v II. polroku 2010)
- realizácia projektov cez Štrukturálne fondy EÚ
- rekonštrukcia Základnej školy Dr. V. Clementisa – na základe výzvy sú pripravené všetky prílohy a podklady súvisiace s verejným obstarávaním - 23. februára 2010 sa odovzdávajú na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR, po predložení podkladov bude mesto do 30 dní vyzvané na podpis zmluvy na čerpanie finančných prostriedkov
- projekt regenerácia sídiel (rekonštrukcia námestia, verejnej zelene, osvetlenia pri Základnej škole Dr. V. Clementisa) – projekt prešiel I. kolom procesu kontroly. Mesto bolo vyzvané, aby do 5 mesiacov predložilo všetky doklady súvisiace s verejným obstarávaním. Súčasne prebieha proces verejného obstarávania.
- Projekt oživenia Zubačky – je z jeden náročnejších projektov. Intenzívne komunikujeme so Železnicami SR v Bratislave a Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR. Mesto podalo na Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR – ministrom I. Vážnemu požiadavku o schválení výnimky na odkúpenie majetku z vlastníctva ŽSR a.s. do vlastníctva mesta. Táto požiadavka a súhlas bol schválený 10. februára 2010. Momentálne sa rieši kúpno-predajná zmluva na predaj celého majetku vo výške 3000€ vrátane DPH. Vlastníctvo tohto majetku je pre nás veľmi dôležité, nakoľko je jednou z základných podmienok výzvy, ktorá bude zverejnená v marci 2010. Po vydaní stavebného povolenia budeme pripravení a budeme sa môcť uchádzať o finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ.
- Po rokovaní s vedúcim odborom správy majetku ŽSR a.s. predpokladáme, že by mohlo dôjsť k dohode a podpísaniu zmluvy o kúpe majetku, v priebehu marca 2010.
- S týmito projektmi súviseli služobné cesty do Bratislavy, viaceré rokovanie

a množstvo administratívy.

- projekt cezhraničnej spolupráce s mestom Putnok (MR) „Otvorené brány, otvorená náruč Gemera- Malohontu“ – projekt bol schválený v roku 2009 a pokračuje aj v tomto roku. V rámci tohto projektu sa 20. februára 2010 predstavitelia samospráv Putnok a Tisovec stretnú na Zbojských, kde sa budú budovať partnerstvá cez zimné športové hry a uskutoční sa aj konferencia o ďalších spoločných projektoch v rámci cezhraničnej spolupráce.
- V priebehu týchto mesiacov som sa ďalej zúčastnil
- rokovania s predstaviteľmi Dukly Banská Bystrica o možnej partnerskej spolupráci s FK CSM Tisovec. Rokovanie sa uskutočnilo 8. februára 2010 na Mestskom úrade v Tisovci, kde sa dohodlo podpísanie dohody o partnerstve. Akt podpísania sa predbežne dohodol na 17. marca 2010 a uskutoční sa v Tisovci.
- rokovania s predsedom vlády SR p. Robertom Ficom, kde sme hovorili o podpore našich projektov. Ďalej sme hovorili o mestom pripravovanej akcii 150. výročie divadla v Tisovci, požiadal som ho o prevzatie záštity nad pripomienkou, svoj súhlas potvrdil písomne.
- rokovania s predstaviteľmi Ministerstva kultúry SR o podpore podaných projektov na ministerstvo.
- Rokovania s generálnym riaditeľom Národného osvetového strediska p. Jánom Tazberikom.
- Rokovania so zamestnancami Regionálneho úradu verejného zdravotníctva ohľadne vydania kladného stanoviska k výstavbe bazéna v areáli Základnej školy Dr. V. Clementisa. V súčasnosti je potrebné zapracovať pripomienky do projektovej dokumentácie.
- rokovania k príprave a zabezpečeniu VI. ročníka OFF ROAD Tisovec, (uskutoční sa 25. – 28. marca 2010 v Tisovci).
- prvého rokovania Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja (18.02.2010)
- A na koniec sa zabezpečovala
- na základe uznesenia MZ oprava, resp. rekonštrukcia prístreška v areáli Šťavica, čo bola jedna z podmienok pokračovania vzťahu mesta Tisovec a spoločnosti Univod s.r.o.

Možnosti pestovania nektariniek

Pestovať broskyne je snom každého záhradkára. Mnohí, najmä ak vidia v obchodnej sieti krásne dozrievajúce plody broskýň a „nektariniek“, začínajú stavať kde by mohli zohnať stromčeky takých odrôd. Prvým problémom môže byť i to, že broskyne, podobne ako marhule, sa dajú pestovať len v teplejších polohách našej republiky. Nevhodné stanovište, horšie pôdne a klimatické pomery, sú hlavné brzdy záhradkárskemu nadšeniu nektariniek.

Čo je to nektarinka? Nektarinka je broskyňa, ktorá sa od klasickej broskyne líši tým, že má šupku plodu hladkú – lysú bez chlpkov. Dužina je šťavnatá, pevná, veľmi dobrej sladkokyselkastej chuti. Považujeme ju za ringlotu alebo križanec ringloty a broskyne. Pestovanie nektariniek sa silne

rozvíja v Taliansku, Francúzsku, Španielsku, teda tam, kde sú ideálne teplotné podmienky na ich pestovanie. Veľký rozvoj v ich pestovaní nastal vo Francúzsku. Pomohli tomu nové odrody prevažne amerického pôvodu. Podobne je to aj v Španielsku. Listina registrovaných odrôd je 26 broskýň, z nektariniek je to len jedna u nás. V pestovateľskej praxi sa overuje niekoľko zahraničných odrôd, väčšie výsadby nektariniek u nás sa zatiaľ nenachádzajú. Naše šľachtiteľské pracoviská overujú najmä americké odrody označené číslami Nektared 4 a Nektared 8. Objavujú sa aj u nás nové odrody, nakrižené kôstky do kolekcií genofondov! Touto cestou získali v Českej republike jediná nektarinku, ktorá je v sortimente, a to odroda „Tena“. Prvá nektarinka v SR od roku 1995 bola

vyšľachtená v USA a ďalšie výbery boli robené v ŠS v Techobuziciach. Všetky odrody zahraničné sa nemôžu rozmnožovať v našich škôlkach. Každá šľachtiteľská firma, americká či talianska má v Európe svojho zástupcu, ktorý zastupuje jej obchodné záujmy. Zatiaľ je zbytočné, aby sa naši záhradkári obracali na naše škôlkárske firmy s objednávkami. Zatiaľ sa overuje a rozmnožuje odroda Tena. Z novších odrôd, ktoré sa overujú na Slovensku na výskumných pracoviskách a boli by vhodné i na pestovanie u nás sú odrody: Flavortop-pochádza z Kalifornie, Natalie-pochádza z New Jersey (USA), Mária Laura-odroda z Florencie a Fantasia z Kalifornie.

J. Pavlikovský

Hájknikova žena – premiéra monodrámy

Tisovskí ochotníci pripravili v roku 150 – teho výročia prvého divadla v Tisovci rad podujatí a premiér. Prvou bola monodráma Mariany Perenčajovej (Byssovej) HÁJNIKOVA ŽENA na motívy rovnomennej epickej básne P.O.Hviezdoslava v úprave a režii Jaroslava Lacka (25. a 26.2.2010).

DS Daxner Tisovec pôsobí vo svojom terajšom zložení na slovenských ochotníckych doskách od r.1993. Za toto obdobie vyrástla v ňom celá plejáda kvalitných hercov, ktorí majú ambície predstaviť sa a vyskúšať si svoje sily a schopnosti okrem „veľkoplošných“ inscenácií aj vo svojich vlastných komorných projektoch. Preto vzniklo „STUDIO POETICA“ ako neformálne združenie členov súboru. Studio je otvorené akýmkoľvek aktivitám hercov – monodrámam, komorným inscenáciám, kabaretom atď.

Mariana Perenčajová (Byssová) patrí medzi tých tisovských ochotníkov, ktorí stáli pri obnovení činnosti DS Daxner. Svoju hereckú dráhu začínala v Bábkarskom súbore Tisovec. Po dlhšej „rodinnej“ pauze sa vrátila k divadlu v r.2006. V súčasnosti študuje diaľkovo na Konzervatóriu v Košiciach hudobno – dramatický odbor. Je umeleckou

vedúcou detského folklórneho súboru Čížiček Tisovec a učí na literárno- dramatickom odbore ZUŠ Tisovec.

Epickú báseň slovenského „klasika klasikov“ P.O.Hviezdoslava Hájknikova žena netreba zvlášť predstavovať. Oslava slovenskej prírody a čistej lásky zaslúžene patrí medzi perly slovenskej literatúry. Žiaľ, mladšie generácie sa k nej v súčasnosti dostanú len sprostredkovaním – cez referáty na internete. Báseň pritom nesie v sebe mnoho odkazov pre súčasníka: láska k prírode a spätosť s ňou, zodpovednosť za svoje činy, ochota

obetovať sa za svojich najbližších, zodpovednosť rodičov za svoje deti i zodpovednosť detí voči svojim rodičom, to všetko sú témy aktuálne pred sto rokmi, dnes i o sto rokov. Sympaticky vyznieva aj rozhorčenie autora nad úpadkom spoločenského i mravného povedomia slovenského národa. Písal sa rok 1886...

Inscenovať Hájknikovu ženu ako monodrámu, to je počin nie každodenný. Je to skúška odvahy a schopností nielen herca, ale aj dramaturga, režiséra či scenografa. Na malej ploche arény priamo pred tvármi divákov, za pomoci niekoľkých rekvizít, vznikla dramaticko – poetická kompozícia približujúca slávne dielo súčasnému divákovi. Okrem hereckej akcie hlavnej protagonistky a emotívnej hudby (Zuzana Mojžišová) boli dôležitou súčasťou inscenácie originálne verše autora vo vynikajúcom prednese Jána Valentíka. Vďaka nim sa komplikovaný jazyk Hviezdoslava stal zrazu dôverne blízkym a literárne postavy ožili na scéne so všetkými svojimi radosťami a útrapami. Odkaz klasika naplno zaznel z tisovskej scény a úprimný potlesk divákov na záver predstavenia potvrdil, že jeho interpretácia cez herectvo jedného herca mala zmysel.

J.Lacko

Stretnutie na Trstí po roku

Tradične býva cez víkend v druhý februárový jedinečná atmosféra a milú rozlúčku so zimou. Úkaz zachytil na svojich fotografiách aj Milan týždeň. Teraz to vyšlo na 13. februára 2010. Mali Áno? Nie? 51 návštevníkov Trstia ocenilo Slabej, z ktorých sme usporiadali výstavu – IX. ho opäť turisti a milovníci prírody, jednoducho vyhovujúcu kvalitu snehu pre výstup. Prešliapali ročník. Veru, bolo čo pozeráť, typovať skadiaľ je ľudia, ktorým učaroval pohyb na čerstvom vzduchu a zimná príroda.

36. ročník Zimného výstupu na Trstie organizoval KST Tisovec Trstie. Samotnému výstupu predchádzali ako vždy pokiaľ je pravá

zima, prípravné aktivity ako prešliapanie trasy dobrovoľníkmi, kontrola chodníkov, vykúrenie chaty, poodhadzovanie snehu pri chate pre pohodlnejší pohyb turistov.

Krásna príroda Trstia, vegetácia najmä ihličnaté stromy a kríky na temene vrchu prikrýté vankúšikmi čistého bieleho snehu, na zemi jeho „perinka“ asi v hrúbke 30 cm vytvárali úžasnú,

trasou prišiel aj najstarší turista, zdatný pán Ján Kliment. Zaslúži si obdiv. Radi sme ho privítali,

ako aj turistov z Rimavskej Soboty, členov Regionálnej rady OKST, turistov z Revúcej, robia človeka človekom, nielen v prospech seba ale aj iných a najmä pre prospech prírody, lebo

Počasie bolo vydarené, v sobotu akoby objednané, i keď nie celý deň. Krásna modrá obloha, slnečno i keď trochu veterne neodradili mnohých podniknúť ešte vychádzky na Krokavské hole. Prijemný bol potom návrat do vykúrenej chaty, občerstviť sa teplým čajom i pesničkami v podaní Š. Maťa na ústnej harmonike za doprovodu prítomných. Nálada bola výborná.

Inverzia vie narobiť svoje. Na horách príjemne slnečno a teplo, viditeľnosť vzorová a v dolinách i nad Tisovcom hmľa ako šľahačka. Tak to bolo čiastočne aj v sobotu. Tento prírodno-civilizačný

myšlienkou: „**Krásno prebúdza nové hodnoty v človeku.**“

Prebúdme v sebe teda tie dobré hodnoty, ktoré robia človeka človekom, nielen v prospech seba ale aj iných a najmä pre prospech prírody, lebo

PRÍRODA SA BEZ NÁS ZAOBÍDE, ale MY BEZ NEJ NIE!

Dovidenia vo februári 2011.

Mgr. Mahuliena Štrbová, KST Tisovec Trstie

Tento rok sme **basu pochovali** v Centráli. Stalo sa tak 13. februára 2010. Bavili sme sa počas tanečných kôl s Dychovou hudbou Hradovanka i s kapelou, ktorá hrala v zložení: Jozef Daniš, Miroslav Hronček, Igor Balciar. Medzi kolami nás zabávali herci DS T. Vansovej z Rim. Píly svojim pásmom hranych vtipov (boli aj skvelými plačkami pri okázalom akte pochovávaní). Dôležitú úlohu zohral i pán richtár Michal Stejskal a ďalší. V tradičnej tombole sme mali možnosť vyhrať ceny, ktoré nám venovali: Calmit Vápenka Tisovec, Ing. Peter Mináč – primátor mesta, p. Mária Vetráková, p. Hogn - Potraviny na Daxnerovej, p. Alžbeta Šablatúrová – Spohypo, Mestské lesy Tisovec, Reštaurácia Centrál - p. Silvia Remperová, Teta drogéria, p. Eva Dolinajová, Pekáreň Alfex, p. Oľga Cabanová – Pizzéria Meredith – p. Marcela Ulická. Všetkým ďakujeme.

nemenovaný priaznivec tisovskej kultúry, p. Viera Kubove – Atlas, p. Renáta de Buhr - Caffé Dariján, MUDr. Zuzana Šuranová, p. Klára Ďalaková - predajňa GOMAZ, Oddelenie kultúry a športu, p. Janka Mojžišová - Kaderníctvo na Jozeffyho ulici, Interstill Slovakia, Ing. Karol Csölle, Služby mesta Tisovec, p. Marcela Kajbová – Suveníry, p. Jaroslav Lacko, p. Vaľová - Holičstvo na námestí, Turistický oddiel KOS Rimavská dolina, Komisia kultúry a športu, DS Daxner, Dobrý mäsiar, Binh Ngo Thanh, p. Miroslav Koncoš – XPc, Elektro Kováč, p. Viera Slašťanová – Elektro, p. Hudecová - Predajňa

Štefan Sabó

Kalendár výročí osobností Tisovca a Rimavskej Píly

Miroslav Clementis

60. výročie úmrtia právnika

Narodil sa 7.9.1900 v Tisovci. Pracoval v Košiciach. V rokoch 1931-1944 bol advokátom v Modrom Kameni. Po oslobodení bol predsedom ONV v Modrom Kameni, neskôr pracovníkom Povereníctva školstva v Bratislave. Počas klérofašistického štátu bol pod policajným dozorom. Po začatí SNP od 15.9.1944 bol predsedom Revolučného ONV v Modrom Kameni. Na rôznych úsekoch spoločenského života presadzoval demokratické opatrenia. Po prechode SNP do hôr bol príslušníkom Prvej československej partizánskej brigády M. R. Štefánika. Zomrel 2.3.1950 v Bratislave.

František Eduard Pecník (Pecznik, Petznik)

195. výročie úmrtia organára

Narodil sa 13.1.1748 v Rakove, okr. Martin. Najskôr chodil do katolíckej školy v Belej, neskôr do evanjelickej školy v Necpaloch. V štúdiu pokračoval na škole v Banskej Bystrici a v Kameňanoch. V rokoch 1762-1765 sa učil za stolára u banskobystričského majstra Martina Wahla, potom bol na vandrovke v Sasku, Braniborsku a v Sliezsku. V roku 1770 sa vrátil na Slovensko a vyučil sa za organára. Od roku 1773 bol opäť na vandrovke. V roku 1776 prišiel do Paríža, prešiel Amsterdam i Londýn, kde pracoval takmer 4 roky. V roku 1781 sa vrátil k bratovi do Blatnice, nastúpil ako tovariš v Levoči. Neskôr odišiel do Prešova, kde strávil 5 rokov a tu získal v roku 1788 meštianske právo. V roku 1787 začal podnikat' samostatne. V roku 1789 sa presťahoval do Bardejova a od roku 1792 pôsobil v Tisovci. V roku 1793 tu vybudoval organ pre tisovský kostol. Jeho prítomnosť v Tisovci využili i susedné cirkevné zbory a obrátili sa na neho s objednávkami. Pracoval bez pomocníkov, postavil 20 organov prevažne pre gemerské a malohontské kostoly, z nich najväčší je v ev.a.v. kostole v Kameňanoch. Ako sa dozvedáme z dobového prameňa, Eduard Petzník bol človek stály v slove, pracovitý, znamenitý majster, ale človek veľmi skúpy. Hoci mal značný kapitál (6000 zlatých), chodil otrhaný, nemal žiadnu čelaď, ani učňa, nemal priateľov, nepostavil si dom a nikdy sa neoženil. Zomrel 4.3.1815 v Tisovci.

Eudovít Vansa

175. výročie narodenia hudobného skladateľa, pedagóga, zberateľa ľudových piesní

Narodil sa 5.3.1835 v Slavošovciach. Detské roky prežil a základné vzdelanie získal v Rimavskej Píle, kde bol jeho otec učiteľom. V rokoch 1847-1849 študoval na maďarskom gymnáziu v Ožďanoch a v roku 1853 maturoval na gymnáziu v Modre. V rokoch 1855-1858 bol súkromným žiakom hry na klavíri v Hudobnovzdelávacom ústave J.Prokscha v Prahe a v rokoch 1858-1869 tu bol pedagógom. Po nepríjemnom zranení už aj tak slabej pravej nohy od roku 1869 žil v Rimavskej Píle a venoval sa

zbieranu hudobného folklóru. Bol autorom prvých slovenských skladieb pre spev a klavír na texty slovenských básnikov. Prvé menšie hudobné skladby začal skladat' už v Ožďanoch. V piesňovej tvorbe uplatňoval melodiku slovenských ľudových piesní v súlade s hudobným romantizmom. V roku 1868 vydal *Piesne sokolov tatranských* venované Franciscimu, Daxnerovi a Bakulínimu, z ktorých sú najznámejšie: Kolo Tatier čierňava, Preletel sokolík, Hoj, traja sokoli, Hoj, bystrý a smelý, Nech sa rozzlobia vrahovia. Okrem pôvodnej tvorby zozbieral a zapísal vyše 250 ľudových piesní, z ktorých 50 vyšlo v zbierke *Slovenské spevy* (1881).

Zomrel 9.9.1873 v Rimavskej Píle.

Ján Boor

95. výročie narodenia literárneho a divadelného vedca, profesora na VŠMU, prekladateľa

Narodil sa 5.3.1915 v Holíči, okr. Senica. Študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave a na univerzitách vo Viedni a Grenobli. Štúdium nemčiny a francúzštiny ukončil v roku 1938. V rokoch 1939-1943 bol stredoškolským profesorom na gymnáziu v Tisovci a v Liptovskom Mikuláši. Počas SNP bol redaktorom povstaleckého časopisu Bojovník. V rokoch 1945-1946 bol pracovníkom Svetovej federácie demokratickej mládeže. V rokoch 1946-1952 pôsobil ako redaktor v Matici slovenskej. V rokoch 1952-1956 bol profesorom na Filozofickej fakulte UK v Bratislave a od roku 1956 na Divadelnej fakulte VŠMU, kde prednášal dejiny svetového divadla. Je autorom cestopisu *Mexiko* (Martin 1949), súboru esejí *O západných realitách* (Bratislava 1954), *Kontakty* (1965), *Hovory nesmrteľných* (1967), *Dni súzvuku* (Bratislava 1973). Prekladal z francúzskej, nemeckej, anglickej i americkej literatúry. Z teórie literatúry preložil Moussinacovo dielo *Divadlo od počiatku po naše dni* (Bratislava 1965), ku ktorému napísal obsiahly poznámkový aparát. Zomrel 20.10.2002 v Bratislave.

Matej Hrebenda

130. výročie úmrtia ľudového spisovateľa, kolportéra

Narodil sa 10.3.1796 v Rimavskej Píle. Pochádzal učiteľskej rodiny, kde získal základné vzdelanie. Živil sa ako mendík. Od roku 1816 bol hlásnikom v Kokave, Hačave a v Polome. Od roku 1829 žil v Hačave a zarábal si kolportovaním kníh po Slovensku. Bol podomovým kníhkupcom – rozširovateľom slovenských a českých kníh. Zachránil tiež množstvo vzácných prvotlačí a starých tlačí, najmä vydání Písma svätého. Ako milovník kníh vytvoril pozoruhodnú osobnú knižnicu. Niektoré zo svojich kníh venoval Matici slovenskej i Prvému slovenskému gymnáziu a iným študentským knižniciam. Podporoval tiež tisovskú knižnicu. Je autorom príležitostných a gratulačných veršov na melódie ľudových a duchovných piesní, ktoré ostali v rukopise. Zbieral ľudové piesne. Spracoval trojzväzkový vyše

tisícstranový rukopis *Magazín – zbierku veršov Mateja Hrebendu Hačavského*. Životné osudy a zážitky z ciest po Slovensku a do Viedne opísal vo *Vlastnom životopise*, ktorý knižne vyšiel až v roku 1976. Stal sa hlavnou postavou románu Ľ. Zúbka *V službách Mateja Hrebendu* a V. Šikulu *Matej*. Zomrel 16.3.1880 v Hačave.

Alfréd Fogta

30. výročie úmrtia jazykovedca – rusistu

Narodil sa 14.2.1925 v Tisovci. Ľudovú školu vychodil v rodisku. V rokoch 1936-1944 študoval na gymnáziu v Tisovci a v rokoch 1945-1950 na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. V rokoch 1950-1952 bol pracovníkom Slovenského výboru ZČSSP, od roku 1952 prednášal na Strojníckej fakulte SVŠT v Bratislave a od roku 1954 bol vedúcim Katedry jazykov. V rokoch 1964-1972 bol prodekanom Strojníckej fakulty SVŠT v Bratislave. V roku 1944 sa ako študent zapojil do Slovenského národného povstania, padol do nemeckého zajatia, z ktorého utiekol. Bol priekopníkom progresívnych metód vyučovania ruského jazyka, organizátorom ľudových kurzov ruštiny a zakladateľom časopisu ruštinár. Napísal vysokoškolské skriptá, učebnice ruského jazyka a metodické príručky k nim. Zomrel 14.3.1980 v Bratislave.

Pavol Koniar

90. výročie narodenia zoológa

Narodil sa 16.3.1920 v Klenovci. V rokoch 1926-1932 chodil do ľudovej školy vo svojom rodisku. V rokoch 1932-1938 študoval na gymnáziu v Rimavskej Sobote a po jeho zrušení v rokoch 1938-1940 na gymnáziu v Tisovci. Po maturite začal pracovať na Ministerstve pravosúdia a súčasne začal externe študovať na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Po ročnom štúdiu práva v rokoch 1941-1944 študoval biológiu na Prírodovedeckej fakulte v Bratislave. Po štúdiu od 19.2.1945 do septembra 1945 bol profesorom na gymnáziu v Tisovci. Potom bol pracovníkom Zoologického ústavu a od roku 1952 vedúcim Katedry zoológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Vo svojej vedeckej práci sa zamerával na štúdium vírnikov rašelinísk a machov. Dostal sa tiež k teórii a histórii prírodných vied na Slovensku. Prednášal všeobecnú zoológiu a zoológiu bezstavovcov, pracoval v komisii pre slovenské zoologické názvoslovie. Pripravil vysokoškolské učebné texty *Všeobecná zoológia 2* (1952). Bol tajomníkom Slovenskej prírodovednej spoločnosti. Zomrel 24.7.1957 v Bratislave.

Ospravedlnenie:

V minulom Tisovskom mesačníku som nesprávne uviedla výročie narodenia p. Gustáva Dianišku. Týmto sa ospravedlňujem a želim všetko dobré a veľa zdravia k 70. narodeninám.

M. Kojňaková

Marec – mesiac knihy

Marec si na Slovensku už roky pripomíname ako Mesiac knihy. Keď sihame do histórie, tento mesiac sa viaže k nášmu národnému buditeľovi Matejovi Hrebendovi, ktorý sa narodil a zomrel v marci. Šíril osvetu, vzdelanosť pretože nadovšetko miloval knihy. Mesiac marec je už teda tradične mesiacom, v ktorom vzdávame hold knihe - knihe ako takej, ale aj knihe ako studnici poznatkov, múdrosti a ponaučení. Dnešná doba, vyznačujúca sa elektronickou komunikáciou, multimedialnými nosičmi a pod. však nezatienila čaro knihy. **Vždy v marci stúpa záujem verejnosti o knihy a knižnice a je to jedna z mála príležitostí hovoriť o nich.**

A že v knižnici je i veselo, o tom nech Vás presvedčia nasledujúce riadky z knihy *Humorne o knižniciach, knižniciach a ľudoch okolo kníh* (vydala Okresná knižnica vo Svidníku roku 1994): Čitateľ je živý tvor, zvyčajne homo sapiens (človek rozumný), ktorý príde do knižnice aspoň raz do roka. Do knižnice chodí najčastejšie preto, aby využíval jej služby. Z hľadiska profesionálneho záujmu je knihovník priamo nadšený jeho príchodom, čo prejaví minimálne radostným úsmevom. Čitateľ, zaskočený takým milým prijatím, sa v knižnici začne cítiť ako doma a časom jeho sebavedomie môže stúpnuť natoľko, že sa cíti neobmedzeným pánom knižnice. Tak vzniká takmer hamletovská otázka: Má knihovník obsluhovať alebo poslúhovať? Odpoveď na túto závažnú otázku si vyžadovala podrobnejšiu analýzu čitateľského zázemia. Jej výsledkom je nasledujúca typológia čitateľov:

Čitateľ egoista je typ čitateľa, ktorý by nemal zásadnú námietku proti tomu, aby knižničný fond, resp. jeho časť slúžil výlučne jemu. Preto si dlžku výpožičného času prispôsobuje podľa vlastnej potreby.

Príklad:

Knihovníčka: Dovoľujem si vás upozorniť, že výpožičná doba, na ktorú ste si knihy požičali, už uplynula. Čakajú na ne ďalší čitateľa.

Čitateľ egoista: Mňa vaši čitateľa nezaujímajú. Ja tie knihy potrebujem a vám môže byť predsa jedno, kto tie knihy má požičané.

Knihovníčka: Z vášho hľadiska máte pravdu, lenže... a knihovníčka urobí s čitateľom malú exkurziu do oblasti etiky.

Čitateľ maniak sa priamo vrhá na určitú úzko špecializovanú časť knižničného fondu. Je charakteristický tým, že sa doslova prisaje na "svoj" regál. Klasickým príkladom tohto typu je typ detektívkára. Svojím čitateľským apetítom často uvádza do úžasu aj skúsených knihovníkov.

Príklad:

Čitateľ maniak: Dostali ste nejaké nové detektívky?

Knihovníčka: Ale áno, veď ste si ich včera večer požičali.

Čitateľ maniak: Áno, ale teraz ráno ste niečo nedostali? Viete, aby ma niekto nepredbehol. Túto čitateľskú úchyliku ťažko napraviť a ani systematická individuálna práca neprináša žiaduci efekt. Napriek tomu sa knihovník nevzdáva, tvrdohlavosť sa držíac príslovia, že nádej zomiera posledná.

Čitateľ priberčivý (náročný) dlho preberá knižničný fond, aby dokázal knihovníkovi, že pre neho v knižnici kníh niet. Dáva najavo, že je veľmi sčítaný a že práve preto má vysoké nároky na zloženie fondu. Často hľadá knihy, no ani sám nevie aké. Po takejto operácii sa knižnica podobá vojnovému poľu.

Príklad:

Čitateľ priberčivý: Nič tu pre seba nemôžem nájsť.

Knihovníčka: A čo by to malo byť?

Čitateľ priberčivý: Niečo dobré a hodnotné. Čo tu máte, už som prečítal.

Knihovníčka: Máte tu jedného menej známeho Balzaca, nemali by ste záujem?

Čitateľ priberčivý: A čo je to za spisovateľ? Knihovník síce všetko neprečítal, čo je v knižnici, ale o svetovom klasikovi vie toho dosť, aby mohol o ňom čitateľa informovať. Vševedov tohto typu obsluhuje v budúcnosti podobne, ako ostatných čitateľov.

Čitateľ zhovorčivý (prilievavejšie ukecaný) knihovníka, resp. ostatných čitateľov oboznamuje s najnovšími správami spravodajskej agentúry JPP (jedna pani povedala). Tento typ sa v poslednom období značne rozmnožil aj medzi mužmi. Rozširované informácie sa môžu týkať rôznych oblastí spoločenského a rodinného života.

Príklad:

Po približne hodinovom monológovi zhovorčivý čitateľ akoby mimochodom prehodiť: Dúfam, že vás nezdržiavam. No už aj tak musím ísť.

Knihovníčka: Nie, nie, prídte aj nabadúce. Ale potom si požičiate aj nejaké knihy, však?

Systematickým úsilím v individuálnej práci sa knihovník snaží u tohto typu dosiahnuť užší verbálny prejav a širší výpožičný záber.

Čitateľ arogantný sa vyskytuje v knižniciach, podobne ako v bežnom živote, dosť často. Charakterizuje ho nevyberaný slovník, ktorý zatriktívňuje zvýšenou intonáciou. Nápadným vystupovaním vzbudzuje zaslúžený záujem nielen knihovníckej, ale aj čitateľskej verejnosti.

Vyberanými spôsobmi si vynucuje uspokojovanie aj najnemožnejších požiadaviek. V pokročilejšom

štádiu arogancie prechádza tento typ až do agresivity, ktorá sa prejavuje nielen zvýšenou intenzitou hlasového fondu, ale aj svalovej energie. V zriedkavých prípadoch sa môže prejaviť aj telesnou inzultáciou knihovníka, resp. prítomných čitateľov.

Príklad:

Knihovníčka: Žiaľ, kniha, ktorú potrebujete, je momentálne vypožičaná.

Čitateľ arogantný: Načo tu potom sedíte, keď nemáte, čo potrebujem!?

V takomto prípade sa knihovníčka zachová podľa pravidiel boxu: uhne a útok smeruje doprzdna, teda s úsmevom na tvári odpovie, že okrem iného tu sedí aj preto, aby mu tú požičanú knihu rezervovala.

Čitateľ normálny tvorí približne 99 % z celkového počtu čitateľov. Do knižnice prichádza predovšetkým preto, aby si vypožičal potrebnú literatúru.

Vtípy o knihách a knižniciach:

V knižnici:

"Prosím si niečo na čítanie."

"Niečo ľahšie?"

"Netreba, som tu autom."

V kníhkupectve sa pýta zákazník predavačky:

"Kde máte oddelenie počítačovej literatúry?"

"Hľadáte niečo konkrétne?"

"Manžela."

V knižnici:

- Prosím vás, kde máte nejaké knihy o samovraždach?

- Piaty regál zľava, stredná polica.

- Ale veď tam nie je žiadna kniha!

- Vidíte, akí sú ľudia! Požičajú si a nevrátia!

- Deti, čo je to 'vec'? - pýta sa učiteľka.

- Napríklad kniha, aktovka, čiapka... - hlási sa Evička.

- Čože kniha! - hlási sa Móričko - ale taká kvasená uhorka po opici, to je vec!

Babička, vášnivej čitateľke detektívok, podstrčila knihovníčka so zmyslom pre humor namiesto románu telefónny zoznam.

Babička čítala, čítala a keď konečne dočítala, vzdychla si:

"Od začiatku som tušila, že to urobila Žofia Žužvalíková!"

"Povedz mi čo čítaš a ja ti poviem, kto si."

"Čítam Homéra, Ovídia, Shakespeara, Balzaca, Zolu, Platóna, Němcovú, Steelovú ..."

"Stačí, už viem, že si klamár."

Miroslava Kojnoková

ROZPRÁVKOVÁ KRAJINA

Pod názvom **Rozprávková krajina** putuje od konca septembra 2009 po slovenských knižniciach výstava českej výtvarníčky a spisovateľky Vítězslavy Klímové, ktorá je v Čechách známa ako objaviteľka rozprávkového sveta v il a škriatkov a ktorá hovorí, že niektorí, hlavne tí nezbednejší škriatkovia sa nachádzajú v každej domácnosti. V knižniciach, najmä tých starších sa vraj s obľubou usídľuje Permonik knižný, ktorý neobľúbenému knihovníkovi knihy ukrýva, ale naopak obľúbencovi strká pod nos samé knižné delikatesy. Spolu s bábkami putujú aj knihy pani Klímovej, ako napr.: Lexikóny ohrozených druhov strašidiel, ale aj iné, ktoré približujú zaujímavý život škriatkov ešte viac. Mestská knižnica A.11.Škultétyho v Tisovci pripravuje túto výstavu v il, škriatkov, vodníkov a iných rozprávkových bytostí v prvých dňoch mesiaca apríl. O presnom termíne budeme ešte informovať v mestskom rozhlas, na web-stránke Tisovca a v najbližšom mesačníku.

Využite túto jedinečnú príležitosť a navštívte so svojimi ratolesťami priestory našej knižnice.

Miroslava Kojnoková

obrázok: Permonik knižný (prevzaté z KPOH Prešov)

ZUŠOVINKY

Vítam všetkých umelcov a po dlhšej odmlke sme tu opäť s našimi zušovinkami. Keďže školský rok sa preklopil do druhého polroka, chcem Vás iba stručne informovať o tom čo sme absolvovali a aké aktivity nás čakajú v blízkej budúcnosti.

Aké bolo obsadenie našich pedagógov v I. polroku?

Vedenie:

Mgr. Milan Matucha – keyboard, basová gitara

Pedagogický zbor:

Elvira Nagyová – klavír

Mgr. Ľubica Sabová – PŠ, PHV, HN, akordeón

Mgr. Oksana Ščúrová – spev, obligátny klavír

Bc. Hajnalka Vargová – klavír

Jozef Illéš – gitara

Vojtech Oláh – zobcová flauta, klarinet, saxofón, priečna flauta, bicie

Mgr. Ivana Szökeová – výtvarný odbor

Mariana Byssová – literárno-dramatický odbor

Študiijné odbory a hlavné predmety

Hudobný odbor: klavír, keyboard, akordeón, husle, gitara, basová gitara, zobcová flauta, klarinet, priečna flauta, saxofón, spev. Od II. polroka sa rozširuje výučba o predmet Základy hudobnej kompozície, kde žiaci postupne získajú znalosti v komponovaní skladieb. Tie môžu využiť na tvorbu vlastných projektov. Tento predmet bude vyučovať Mgr. M. Matucha.

Výtvarný odbor: kreslenie, maľovanie, modelovanie, grafika

Literárno-dramatický odbor: recitácia, rétorika, mimika, pohyb

Toto všetko platí **aj pre dospelých**. Nebojte sa a pridajte! Veď stále sa dá niečo nové naučiť.

Čo sme už stihli?

18.9 – koncert venovaný spomienke obetiam represálií 50-tych rokov

8.10 – účinkovanie na výstave Ing. D. Hutku v Lučenci

2.10 – účinkovanie na Dni mikroregiónu

Muránska Planina

24.10 – program venovaný Dňu seniorov – R. Píla

28.10 – koncert HO+LDO pre obyvateľov DD v Tisovci a v Sušanoch v rámci mesiaca úcty k starším

4.11. – program k vyhodnocovacej členskej schôdzi SZPB

6.11 – program k vernisáži Stredoveká nástenná maľba v srdci Európy

11.12 – interný koncert ZUŠ

11.12 – vianočný program pre firmu CSM a.s.

11.12 – Daxnerov Tisovec

16.12 – Vianočný koncert ZUŠ – „Z rozprávky do rozprávky“

21.12 – Vianočný pozdrav – DD Tisovec

19.1 – mini koncert pre žiakov prípravného ročníka ZUŠ

16.2 – účinkovanie LDO + PŠ na karnevale MŠ

Organizovali sme!

Dňa 30.9.2009 sa v našej ZUŠ konal metodický deň hudobného odboru ZUŠ – tentoraz to bola hudobná náuka. Stretli sa učitelia HN z celého regiónu Gemer - Malohont. Súčasťou metodického dňa bol aj koncert Štátneho komorného orchestra Žilina, v ktorom odzneli diela J. Haydna a J. Hatrika (triptych Tri venovania na texty Františka Bábela)

Súťažili sme!

Po postupe z okresného kola sa naše družstvá zúčastnili krajskej súťaže Hnúšťanský akord – vedomostnej súťaže v hudobnej náuke. Som hrdý, že sa naši žiaci v krajskom merítku umiestnili nasledovne:

A kategória: E. Magyarová - D. Gendová - A

.Vetráková – **3.miesto**

B kategória: R. Magyarová – Z . Sabová - D.

Štellmachová – **2.miesto**

C kategória: A. Štellmachová - Ľ. Šupková - L.

Csölleová – **2.miesto**

Gratulujem všetkým účastníkom a chcem sa poďakovať Mgr. Ľ. Sabovej za vzornú prípravu.

Najbližšie akcie v druhom polroku:

-Rodinný koncert – **30.4.2010** –predbežne v priestoroch Daxnerovho domu

-Pódium mladých umelcov (regionálna prehliadka žiakov HO) v priebehu marca a apríla – keyboard, štvorročná hra

-účasť na divadelnej prehliadke v Revúcej – marec 2010

-spoločný koncert akordeónových orchestrov v Lipanoch – 28.3.2010

-výchovný koncert pre ZŠ Tisovec

-účinkovanie v rámci Dní mesta Tisovec – akordeónové orchestre Tisovec a Lipany

Informácie:

Školné je v tomto roku nasledovné:

–prípravné štúdium – 3,30 €

–individuálne štúdium – 5,60€ (HO)

–skupinové štúdium – 5 € (VO, LDO)

–rodičovský príspevok – 8,30 € - na jeden polrok

–zľava 1,60 € - pre študentov v dvoch a viac odboroch

Školné sa bude uhrádzať dvojmesačne do 20.-ho dňa v mesiaci.

Rodičovský príspevok – bol určený termín **do 26.februára 2010!** Prosím všetkých tých, ktorí ešte príspevok neuhradili, aby tak urobili bezodkladne **do 15.marca 2010!**

Coda:

Druhý polrok sa už teda rozbehol a my ideme pokračovať v našej každodennej práci. Tešíme sa na spoločné stretnutia pri akciách organizovaných našou školou. Budeme veľmi radi, keď si nájdete kus voľného času a prídete nás podporiť!

Naša emailová adresa: zustisovec@azet.sk , tel. číslo 047/54 93 272, Po - Pi v čase od 14.00 – 17.00.

Mgr. Milan Matucha

28. marec, alebo čím by sme boli bez svojich učiteľ'ov?

Som presvedčená, že každý z nás mal alebo má toho svojho učiteľa, ktorému vd'áci nielen za odovzdané vedomosti, ale aj za príklad morálny, ľudský. A Tisovec v minulosti a súčasnosti osobnosti, ktoré si zaslúžia úctu a pozornosť nepostráda.

Kompetentní budú pri príležitosti Dňa učiteľ'ov hodnotiť prínos vo výchovno-vyučovacom procese i mimoškolskej práci, oceňovať najlepších.

Sama som za učiteľ'skou katedrou stála 37 rokov, preto sa mi žiada pedagógom k blížiacemu sa sviatku pripomenúť tieto verše:

Práca učiteľa šťastie celé,
keď človek – učiteľ, umelec
s rokmi seba rozseje,
kľíček vzíde, puk sa rozvíja
a učiteľ ako človek
v iných veky prežije.
Blahoželám.

Mgr. Vlasta Krišková

Tisovec- budúcnosť, zodpovednosť

Niet času, aby sme rozmýšľali o budúcnosti, riešime rodinné problémy, strážime rodinné pokladne a rozpočty na rozdiel od našich ministerstiev, ktoré úspešne trovia peniaze daňových poplatníkov aj na nepotrebné veci. Takmer denne čítame , počúvame o kauzách, hlavne sa jedná o čerpanie Európskych fondov, kde takmer 70% týchto prostriedkov končí prerozdelením vládnúcich politických strán. Tu sa dostanú len omrvinky.

Nedávno sme volili poslancov do Vyššieho územného celku, úspech sme mali - boli zvolení primátori Tisovca, Hnúšte a starosta Klenovca. Činnosť tohto parlamentu sa nám vzd'ala, pre mnohých občanov je nepochopiteľná, absentujú informácie. Občas sa zjaví v schránkach noviny, ktoré sa nás snažia informovať o dianí v Banskobystrickom regióne , ale hlavne sa tam píše o úspechoch iných- čiže Úspešní, len Tisovec je týmto úspechom vzdialený. Voľby boli aj o prijatí zodpovednosti za perspektívu a rozvoj, ale o týchto programoch sme zatiaľ nepočuli. Trápi nás stav ciest, aj štátnych , ktoré prechádzajú cez Tisovec, ich stav začína byť žalostný a trpí občan. Zvýšil sa počet kamiónov, ktoré prechádzajú cez Tisovec, vlastníci domov sú nie tým nadšení, len o týchto problémoch nikto nechce počuť. Nastal čas počúvať občanov, moc je aj o zodpovednosti a tú musíme vyžadovať, nebať sa. Stále absentuje vízia rozvoja Tisovca, o ktorej sme už mali byť oboznámení a diskutovať o nej.

Prichádza čas , aby obce a mestá i regionálneho charakteru začali myslieť ako podnikatelia. V Tisovci i na Rim. Píle začína prevládať pesimizmus. Ľudia stále očakávajú zhoršenie, vývoj regionálnej ekonomiky nám nedáva perspektívu zlepšenia životnej úrovne, naďalej absentuje perspektíva pre mladých ľudí, zakladanie rodín, čo je budúcnosť národa a štátu, tento problém je spoločenská objednávka, je čas aby si ju všimli politické strany a samosprávy. Asi by sa nám v Tisovci znova zišlo výjazdové zasadanie vlády, aby sa veci pohli dopredu, zvykli sme si , že všetko nám nariaďovali zhora, tie časy sú už dávno preč. Alebo sa také časy znova vracajú, posúďte sami.

Ľudia majú radi konkrétne veci, hmlisté sľuby a programy politických strán sú až príliš všeobecné. Občanovi musia byť zrozumiteľné, kontrolovateľné, hlavne tie volebné. Je to o dôvere a aj o osobnej zodpovednosti a potom bude i jasná perspektíva budúcnosti.

Jaroslav Hecko

Moji štúrovci – alebo zlatí chlapci

Nechcel som na túto tému písať, dlho som odmietal návrhy priateľov i brata, argumentujúc, že by to mal urobiť niekto z nich – zo „štúrovcov“. Lenže tí, príliš skromní, sa akosi ohanbievali a nenašli dost odvahy verejne v tlači sa prezentovať svojou zásluhou duchovnou aktivitou. A hoci sa mi to neodvážili povedať nahlas, ich oči mi zjavne signalizovali: Urob to ty, si predsa profil, vzľadne to lepšie ako my. A tak som nakoniec podľahol ich nevyslovenej túžbe a - factum est, stalo sa.

Všetko sa to začalo na pomaturitnom stretnutí ich triedy na počesť roku 2000 (pri 38. výročí ich maturit). Ide o IV. T triedu, ktorú som na hutníckej priemyslovke viedol po celé štyri roky ako ich triedny a podrobne som ju charakterizoval v úvodnom príhovore k básnickej zbierke Polarity.

Stimulačným podnetom toho, čo sa neskôr rozrástlo do šlachetnej dlhodobej akcie bolo, že som im na spomínanom stretnutí zarecitoval dve svoje básne Výkrik a Vďaka ti, život..., uverejnené o rok neskôr v zbierke Neha.

Onedlho po stretnutí som dostal dojímavý list od žiaka Štefana Škoviru z Popradu, z ktorého (so súhlasom pisateľa) citujem: „Vážení pán profesor! Naše stretnutie 16.6.2000 v Tisovci bolo opäť jedným z príjemných dní v mojom živote – predovšetkým vďaka Vašej účasti. S odstupom času som si v mysli premietol celé štyri roky pôsobenia v Tisovci a musím potvrdiť slová Dušana Oravca, že ste nám vtedy úspešne nahrádzali našich rodičov. Určite ste to aj Vy postrehli pri vašom príhovore v triede, kde to bolo tak ako pred 38 rokmi, keď v hrobom tichu by bolo počuť aj prelet muchy ...

Bol som milo prekvapený, že za takú krátku chvíľu sme dokázali rozdiskutovať 38 rokov života každého z nás. Verím, že naše kontakty budú častejšie a už teraz sa teším na stretnutie pri päťdesiatke školy, ale najmä pri 40. výročí našej maturity roku 2002.

Ostala mi ešte jedna nezodpovedaná otázka, ktorú sme nastolili s Dušanom Oravcom – otázka Vašej literárnej tvorby. Veľmi ťažko som zaspával po návrate z Tisovca, lebo v úšiach mi zneli Vaše básne, aj tá úvodná, ale najmä tá „rozľúčková“.

Pri rozhovore na túto tému sa všetko krútilo okolo financií a vydavateľa. Chcem Vás poprosiť, aby ste mi oznámili rozsah Vašej poézie, prípadne aj prózy a ja sa pokúsim nájsť sponzora, aby Vaša zásluhá činnosť nezapadla prachom.“

Už na základe úryvku z listu sa možno dovŕtiť, že hlavnou líniou tohto príbehu bude vydávanie mojej poézie. Lenže neostalo so len pri jednej básnickej zbierke, ako sa pôvodne predpokladalo (knížka Neha vyšla v r. 2001 na počesť 50. výročia založenia

priemyslovky), no sponzorská edičná akcia pokračovala a v ďalších rokoch pribudli knižky Polarity (2004), Stopy (2005), Dotyky (2007), Belasý sen (2008), Ráno s hrldičkami (2009).

Stalo sa to údajne zásluhou kvality poézie, ktorá podmaňujúco zarezonovala v srdciach chlapcov – štúrovcov i čitateľov, keď sme knižky grátis rozdávali tu, v Tisovci, i na Pohroní, na východnom Slovensku aj inde. Inak knižky rozdáваме aj iným triedam priemyslovákov pri ich pomaturitných stretnutiach v Tisovci.

A nielen to. Vydávaná poézia stmelila kedysi k poézii ľahostajných žiakov, dnes už 66-ročných dôchodcov do súdržnej skupiny, ktorú ovládlo vedomie obdivnej spolupatričnosti, čo (s prinášaním nemalých obetí) dokumentujú častými stretnutiami v Tisovci (v posledných rokoch aj 5-6 krát ročne). Spočiatku boli stretnutia sporadické a mali viac-menej zdvorilostný charakter, postupne sa stávali pre ich aktérov spoločenskou potrebou a ročne ich pribúdalo.

Dnes sa zavše konajú aj v bydlisku – v rodinách „štúrovcov“ a medzi účastníkmi sa vytvárajú až familiárne príjemné vzťahy. Z vlastnej iniciatívy sa chlapci radi zúčastňujú aj na mojich súkromných i verejných akciách v Tisovci. (Dušan Oravec občas aj so svojim akordeónom).

Až donedávna si tajne bez môjho vedomia viedla skupina mojich „sprisahancov“ vzorne kroniku našich vzťahov a stretnutí a zostavovali si bibliografiu mojej literárnej produkcie i publicity. Aj označenie „štúrovci“ používali tajne poza môj chrbát, len nedávno to v debate jednému z úst ušlo a vtedy sa mi so všetkým kajúcne (i hrdo) priznali. Mal som výhrady, aby to nesklzo do kultu osobnosti.

– Dovolím si (s ich súhlasom), lebo si to zaslúžia, aj menovite predstaviť základné jadro skupiny štúrovcov: – Jej kľúčovou, „stvoriteľskou“ osobnosťou je nesporne iniciátor a dlhodobý zabezpečovateľ mojej knižnej edície Štefan Škovira (1944), dlhoročný riaditeľ Správy Mestských komunikácií v Poprade. Ako žiak reprezentoval priemyslovku v hádzanej v dorasteneckej celoslovenskej lige.

– Vladimír Nemček (1943) bol riaditeľom územného spolku SČK v Žiari nad Hronom, venoval sa humanitárnej činnosti doma i vo svete. Bol ligovým hokejovým rozhodcom. Ako žiak hrával na bicie nástroje v dychovej hudbe Hradovanka.

– Dušan Oravec (1944), technik. Ako žiak reprezentoval školu vo volejbale. Je výborným muzikantom (akordeón, klavier, gitara). Vo svojom bydlisku v Podlaviciach i v širšom okolí už vyše 30 rokov organizuje stále veľmi žiadané folklórne svadby.

– Dušan Šanko (1944) pracoval ako technik v Dubovej a ako hráč tamojšieho ligového volejbalového družstva

precestoval kus sveta. Volejbal hrával aj za školu. – MUDr. Andrej Hudec (1944) lekár, ortopéd, dlhoročný zástupca primára i primár ortopedického oddelenia Rooseveltovej nemocnice v Banskej Bystrici. Za školu hrával volejbal. Šlachetný a obetavý v zabezpečovaní lekárskej pomoci svojim žiakom i profesorom.

Je zaujímavé, že túto päťicu mužov charakterizujú rovnaké povahové vlastnosti (charakter - zásadovosť, šlachetnosť a vzájomná oddanosť, rozvinuté sociálne cítenie) a všetci sú ako príjemné inteligentné spoločenské typy vďačne prijímaní v každej spoločnosti. K nim sa občas pridávajú aj ďalší žiaci tejto triedy.

Sú známi aj v Tisovci, v kultúrnej verejnosti, poznajú ich aj niektorí predstavitelia mestskej samosprávy, chodia aj k nám, pozná ich aj moja rodina.

Svojimi záujmami o moju poéziu a priateľstvo nadväzuje na nich aj ďalšia skupina niekdajších mojich žiakov z triedy o rok mladšej – košická partia na čele s Ing. Jánom Žitným, kultivovaným milovníkom hudby a poézie. Je aj vynikajúci recitátor, známi tisovskej verejnosti z častých vystúpení na tunajších kultúrnych podujatiach. S nimi sa stretávam pri ich občasných návštevách Tisovca v rodičovskom dome Janka Žitného.

Na záver otázka: Prečo som sa predsa rozhodol publikovať informáciu o novodobých „štúrovcoch“? Nuž preto, že si to opravdu zaslúžia:

– za svoju oddanosť dnes odmietavým duchovným hodnotám v zmaterializovanom, zekonomizovanom biznisovom svete, ktorý chce liečiť svojráznou duchovnou charitou,

– za konkrétne činy v oblasti vzájomných ľudských vzťahov, za prejavy úprimnej spolupatričnosti a vzájomného porozumenia,

– za veľkorysosť a nezištnosť (Škovira) – veď celková finančná hodnota dosiaľ zdarma porozdávaných cca 3000 knižiek pri reálnych dobových cenách predstavuje minimálne 300 000 Sk,

– za nevidanú postmaturitnú oddanosť a vďačnosť žiakom svojmu učiteľovi až po hrob. (Poznamenávam, že žiaden z týchto mužov nie je mimoriadne zámožný, všetci boli zamestnancami a momentálne žijú na dôchodku.)

Neviem, či sa nájde ešte jeden podobný prípad na dnešnom Slovensku, postihnutom marazmom beznádeje, zaklätie, pirátsky spravovaný krajiny. Oni, oživení „štúrovci“, výnimočne nezištní voči vlasti, si ju svojim duchovným poslanstvom – tiež najmä literatúrou, ako kedysi štúrovci, odklínajú. I na našich spoločných stretnutiach. Aj mojou poéziou, aj hudbou Dušana Oravca.

Zlatí chlapci!

František Bábela

Príležitosť pre poberateľov a darcov 2% z odvedených daní je tu opäť

Vážení priaznivci

Klubu slovenských turistov, turistického oddielu KOS Rimavská dolina!

Aj v roku 2010 si dovoľujeme uchádzať sa o Vašu priazeň v rámci možnosti poskytnúť 2% z Vašich daní našej neziskovej organizácii.

Zákon č.595/2003 o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov umožňuje každej fyzickej a právnickej osobe, ktorá platí dane (zamestnanec, živnostník, podnik) poukázať neziskovej organizácii - ktorú si sám určí – aspoň 2% z jeho zaplatených daní za uplynulý rok. Pre Vás to znamená nasmerovať túto čiastku do Vami zvolenej organizácie. Ak tak neučiníte Vy, štát si 2% z daní občanov-daňovníkov rozdelí podľa vlastných priorit.

Aktuálne informácie o činnosti KST TO KOS Rimavská dolina je možné nájsť na internetovej stránke mesta Tisovec pod hlavičkou oddielu, v rubrike Zoznam tém. Tu pravidelne uvádzame pripravované aj uskutočnené akcie. Náš oddiel využíva možnosť získania finančných prostriedkov od začiatku jej zavedenia do praxe. A je to najdôležitejší zdroj príjmov pre našu činnosť.

Keďže je táto možnosť aj tento rok, obraciame sa na Vás, členovia oddielu, Vašich rodinných príslušníkov, známych a priateľov. Obraciame sa aj na Vás, milí občania, čitatelia Tisovského mesačníka, návštevníci webu www.tisovec.com, milovníci prírody a turistiky a na všetkých zamestnancov, živnostníkov a firmy s prosbou o venovanie svojich 2% z odvedených daní za rok 2009. Je dôležité vedieť, že to nie je pre Vás žiaden výdaj navyše. Daňový úrad garantuje ochranu osobných údajov daňovníka a aj to, že 2% z dane dostane na účet tá organizácia, ktorú si občan sám zvolil.

Ak sa rozhodnete podporiť naše občianske združenie, môžete tak spraviť nasledovným spôsobom:

V prípade, ak ste právnická osoba alebo fyzická osoba – živnostník:

Vyhlásenie o poukázaní 2% dane je už súčasťou formulára daňového priznania, na jednej z posledných strán. Treba ho len vyplniť. Daňový úrad následne prevedie 2% dane v prospech určenej organizácie.

V daňovom priznaní k dani z príjmov vyplňte na poukávanie 2 % z dane nasledovne:

Obchodné meno alebo názov:

Sídlo:

Právna forma:

Identifikačné číslo:

V prípade, ak ste zamestnanec:

Do 15. 2. 2010 požiadajte zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania zaplatených preddavkov na daň. Zamestnávateľ Vám vykoná **Ročné zúčtovanie preddavkov na daň z príjmov** a potom na požiadanie vystaví tlačivo **Potvrdenie o zaplatení dane**.

Občan – zamestnanec vyplní len **Vyhlásenie o poukázaní sumy do výšky 2% zaplatenej dane**. Tu sa udáva len meno a priezvisko daňovníka (zamestnanca), rodné číslo, bydlisko a suma zodpovedajúca 2% zaplatenej dane (minimálne 100,-- Sk). Táto suma sa odpisuje z Potvrdenia o zaplatení dane od zamestnávateľa.

V prípade podpory nášho turistického oddielu sú všetky tlačivá k dispozícii – v knižkupectve INFO v Tisovci, alebo v Mestskej knižnici. Je možné si ich stiahnuť aj na stránke mesta www.tisovec.com. Obe vyplnené tlačivá – Vyhlásenie spolu s Potvrdením potom doručte do stanoveného termínu na daňový úrad podľa Vášho bydliska, alebo predsedovi turistického oddielu, do knižkupectva INFO v Tisovci. Všetkým, ktorí sa rozhodnú podporiť našu činnosť, srdečne ďakujeme.

KST TO KOS Rimavská dolina

Predám rohovú sedáciu súpravu + 1 kreslo, s úložným priestorom, svetlohnedej farby vo veľmi dobrom stave. Cena 100€. Tiež predám manželskú posteľ s úložným priestorom svetlej farby. Cena 50€. 0949 353684"

Predám chlapčenský čierny oblek s košeľou, veľkosť 152 a čierne poltopánky číslo 37. Cena dohodou. 0903 886 720

Predám 3-izbový byt po kompletnej rekonštrukcii, na ulici Daxnerovej 1120. Treba vidieť. Cena dohodou. 0903 859 250

Venujte nám 2% dane z príjmu

Dovoľujeme si Vás toto formou požiadať, aby ste využili možnosť venovať Vaše 2% z dane občianskemu združeniu **ZDaR, Združenie detí a rodičov**, Rimavská Píla. Cieľom OZ ZDaR je zabezpečovať rôzne aktivity pre rodiny s deťmi a mládež. Získané finančné prostriedky budú použité na konkrétne veci, činnosti a rôzne podujatia v prospech mladých. Údaje o občianskom združení ZDaR Rimavská Píla: IČO: 45022453 Právna forma: Občianske združenie Obchodné meno: ZDaR, Združenie detí a rodičov Sídlo: Partizánska 53, 980 61 Tisovec – Rimavská Píla Telefón: 0917 465425 Všetkým darcom ďakujeme

Lubomír Hájek navždy opustil cech baníkov

Vo veku 82 rokov po krátkej ťažkej chorobe zomrel bývalý riaditeľ Hlavnej banskej záchrannej stanice Ostrava a dlhoročný dopisovateľ a spolupracovník redakcie Horník, inžinier Lubomír Hájek.

Narodil sa v **Tisovci** na Slovensku. V roku 1950 absolvoval Vysokú školu banskú, kde potom pôsobil ako odborný asistent pre banské vetranie a banské záchranárstvo. Aj keď na jeseň v roku 1956 prešiel z VŠB do funkcie vedúceho vetrania a vedúceho závodnej banskej záchrannej stanice v bani Stalin v Heřmanicích, pokračoval ďalej v pedagogickej činnosti ako externý asistent.

V prevádzke na seba upozornil svojim aktívnym prístupom k zdoľávaniu závažných nehôd a to prispelo k tomu, že bol vo veku 31 rokov v októbri 1958 menovaný vedúcim HBZS v Ostrave-Radvanicích. S neutíchajúcim elánom začal modernizáciu organizácie, taktiky a vybavenia banskej záchrannej služby v OKR a v celom Československu. Významne sa zaslúžil o rozvoj medzinárodnej spolupráce banských záchranných služieb. Stál pri zrode prvej medzištátnej dohody o vzájomnej spolupráci v oblasti banského záchranárstva s Poľskom, ktorá bola podpísaná v decembri 1959 a neskôr v roku 1979 pri uzavretí podobnej dohody o spolupráci štátov RVHP. V rokoch 1979 - 1989 vykonával funkciu vládneho splnomocnenca pre plnenie cieľov dohody. Vo februári 1967 sa stáva prvým predsedom novo vytvoreného poradného orgánu predsedu Ústredného banského úradu "Štáb banskej záchrannej služby". Má veľkú zásluhu na vybudovaní nového moderného areálu HBZS na ulici Lihovarská, ktorý bol uvedený do prevádzky v roku 1979. Rozsiahla bola aj jeho publikačná činnosť. Bol zakladateľom a dlhoročným predsedom redakčnej rady listovky "Záchranár". Je spoluautorom rozsiahlej príručky "Banské záchranárstvo". Patril k spoluautorom kompendií pre banských záchranárov a pre vedúcich likvidácie havárie vydaných v rokoch 2000 a 2004 a tiež skrípt pre študentov VŠB. Prispieval do periodík Horník, Zdař bůh a do banického spravodajcu. Bol členom klubu priateľov banického múzea OKD.

Odchod do dôchodku (1986) pre neho neznamenal odchod na odpočinok. Svoje rozsiahle vedomosti využíval ako odborný poradca federálneho ministra palív a energetiky. Pracoval aj vo Vedecko-výskumnom uhoľnom ústave v Ostrave-Radvanicích a od roku 1990 do roku 2004 opäť ako odborný asistent Hornicko-geologické fakulty VŠB.

V osobe inžiniera Lubomíra Hájka sme stratili uznávaného banského odborníka, bojovníka za pokrok, pracovníka a angažovaného človeka, ktorý sa svojím ľudským prístupom zapísal hlboko do našich srdiec.

Češť jeho pamiatke. (Zdroj: Týždenník Horník 06/2010)

Prosím našich čitateľov, ak majú bližšie informácie o živote p. L. Hájka, aby ma o nich informovali. Ďakujem. M.Kojnoková

PROGRAM „KINA POD HRADOVOU“ V MARCI

9.3.
utorok
19.00

Fame: Cesta za slávou – USA

Hrajú Naturi Naughton, Collins Penne, Kay Panabaker, Asher Book, Kherington Payne, Walter Perez, Debbie Allen, Charles S. Dutton
České titulky.

Tanečno hudobný film, MP 12, 107 minút, vst. 1,85 €

16.3.
utorok
19.00

19.00 - SAW VI. – USA

Hrajú Andrew Coutts. Hudba: Charlie Clouser. Hrajú: Costas Mandylor, Tobin Bell, Tanedra Howard, Mark Rolston, Betsy Russell, Shawnee Smith, Peter Outerbridge
České titulky.

Horor, triler, MP 15, 90 minút, vst. 1,70 €

23.3.
utorok
19.00

Rollerky – USA

Hrajú Ellen Page, Sarah Habel, Shannon Eagen, Edward Austin Austin, Mary Callaghan Lynch, Marcia Gay Harden
České titulky.

Komédia, MP 12, 111 minút, vst. 1,70 €

Pripravujeme na apríl 2010

13.4. Kawasakiho ruže *dráma*

20.4. Samec *komédia*

27.4. Valentín *romantická komédia*

Oznámenie o zmene telefónnych čísel

Mestský úrad Tisovec 047/ 5603 + klapka

Oddelenie/Pracovník	klapka
Kancelária primátora	
Všeobecná klapka	888
primátor - Ing. Peter Mináč	802
sekretariát – Denisa Mániová	801
fax	838
Odd. finančné a majetkové	
ekonóm - Mária Bagačková, účtovník - Iveta Miškove	806
dane a poplatky – Eva Cabanová	811
Odd. sociálno-právne a školstva	
prednostka - JUDr. Zuzana Kederová	808
civilná ochrana, opatrovateľská služba – Božena Bráďňanová	809
sociálny úsek, pokladňa – Bc. Ida Krišková	810
Odd. výstavby, životného prostredia a RM – všeobecná klapka	833
životné prostredie, nehnuteľnosti – Ing. Danka Bálintová	803
nájmy, pozemky – Jana Maďarová	804
stavebná činnosť – Ing. Ivan Kokavec	805
matrika	
evidencia obyvateľstva, matrika – Danka Lazáková	812
kontrolórka mesta - Ing. Katarína Mešková	807

Chcete zhodiť

pár kilogramov? Jedna pani sa o to pokúšala, ale nie a nie schudnúť. Skúšala diéty, ale nevydržala. Je narodená v znamení leva. „...No a pokúste sa chovať leva zeleninou.“ Zvaľovala svoje zlyhanie na objektívny dôvod. Dnes je tenká ako drôt z ambrieľa. Zázrak? Ani nie. To je nová metóda, pri ktorej sa pomocou prístroja na optickú (zrakovú) kontrolu, žalúdočnej sliznice zavedie balónik do žalúdka a tam sa naplní patričným množstvom tekutiny – a je to. Bez operácie a zašívania žalúdka. Balónik tlačí na žalúdočnú stenu, informujúc mozog, že žalúdok je plný. Zníži sa chuť na jedenie. Bunky v žalúdočnej sliznici začnú vylučovať patričné množstvo kyseliny. Tento proces je v skutočnosti komplikovanejší, ale ako princíp stačí na vysvetlenie.

Keď sa (teraz som v pomykove, lebo neviem, ako to správne napísať, aby som si chybu nemusel ísť odsedieť) nadváha (?) nadhmotnosť (?) upraví, balónik sa odstráni. Liečenie obvyčajne trvá polroka. Trvácnosť (dlhodobá) pochopiteľne ešte nie je známa. U geneticky podmienenej obezity môže byť otázna.

Vieme však, že organizmus je schopný spraviť „reset“, teda zmeniť program, tak nestrácajme optimizmus.

MUDr. Jaroslav Rafaj